Naeste jonn.

Nali ühes waatuses.

Roderich Benedix'i järele N. N.

Tartus.
Hermann'i trükikoja trükk.

Maeste jonn.

A 12035.
G 411. B. 48
2598

Naeste jonn.

Nali ühes waatuses.

Roderich Benedix'i

järele

A. A.

Ar 91A
Benedix R.
EA 28967

Tartus.

Hermann'i trükikoja trükk ja kirjastus.

8T (S2)

Tallinna Raamatukogu

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU
ARHIIV-
RAAMATUKOGU

Iga korra etenduse päält on selle näitemängu eest Hermann'i trükikojale 2 rubla maksta. Ilma selle maksuta on ettekandmine keelatud.

Tegelased.

Ausdorf, rahamees.
Katharina, tema naene.
Emma, nende tütar.
Alfred, Emma mees.
Hendrik, Lisbeth } mõlemad Alfred'i teenistuses.

Näitelawa keskel poolenisti kaetud laud, mis nii kaugel seisab, et tema ees näitlejatele waba ruumi jätkub. Keskkusest pahemat kätt seisab söögi laud, mille pääl klaasid, pudelid, lauapesu jne. on. Eeskätt, paremal poal on õmbluse laud ühes sohwaga, pahemal pool wähem laud ajalehtedega.

Esimene etteaste.

Hendrik (On parajasti lauda katnud ja seab nüüd tooliſid paigale Jorutab selle juures ühte lankuwiiſkest).

Lisbeth (Wälja). Hendrik, Hendrik, tee uks lahti!

Hendrik (teeb kesk-ukse lahti).

Lisbeth (astub sisse, kaks taldrekut külmade roogadega käes, mida ta lauale seab).

Hendrik. Oota, mina aitan (Wõtab, teda kaisutades, ühe taldriku ära ja, kuna Lisbeth teist taldrikut lauа pääle paneb, — annab siis tema põse pääle suud)

Lisbeth. Aga Hendrik — kui seda keegi näeks! —

Hendrik. Kes seda siis nägema peaks?

Lisbeth. Herra wõib ju iga silmapilk tulla.

Hendrik. Ah, Lisbeth, ühte musu mööda minnes, nõnda wargselt wõtta see maitseb nii hästi.

Lisbeth. Aga kui herra —

Hendrik. Noh, kui ta ka näinud oleks, mis selleſt siis?

Lisbeth. Mina ei tea, kuhu siis ma häbipärast oma silmad peaks panema.

Hendrik. Mispärast? Tema aga musatab oma abikaasat ja on siisgi ainult kolm kuud abielus.

Lisbeth. Ja, aga see on ju tema proua! Oleks sina minu mees —

Hendrik (õrnalt). Kauaks meil siis weel oodata on?

Lisbeth (ohkades). Kes teab — —

Hendrik (ümberkinniwõttes). Igatahes näib aeg sinu meeleſt pikemale weniwat, kui ſee ſulle armas on, — eks ole?

Lisbeth (kiſub ennaſt lahti). Mis kõned need õieti on? Mõtle ka, et laud meil katta on?

Mõlemad (ſeadiwad ſöögilauda korda).

Alfred (pahemalt poolt, jääb ukſe pääle ſeisma ja kuulab nende juttu).

Teine etteaste.

Lisbeth. Ai ja ämm tulla täna pruukostiks ſiia.

Hendrik. Nende rõõm wõib wiſt küll ſuur olla, noore abielurahwa õnne nähes? Mul, kahjuks pole weel ühtegi äiapapat.

Lisbeth. Ega ſeſt nii wäga häda polegi — ka mul weel mitte.

Hendrik. Soo, lauad on kaetud.

Lisbeth. Jah.

Hendrik. Mis?

Lisbeth. Midagi — mina ütelſin „jah.“

Hendrik. See ei ole midagi; ſina pead kah ſeda ütlema.

Lisbeth. Mida?

Hendrik. „Soo, laud on kaetud“!

Lisbeth. Mikspäraſt?

Hendrik. See oleks kohane.

Lisbeth. Rumalus!

Hendrik. Kui millegagi walmis oldakſe, ſiis öeldakſe „Soo aſi on joones,“ ehk „Jumal tänatud, töö on walmis.“

Lisbeth. Narrus!

Hendrik. See pole kellegi narrus ega rumalus. Kui Jumal maailma oli loonud ja ſiis nägi, et

kõik hää oli, ütles ka tema: „Jumal olgu tänatud, maailm on walmis.“ Sellepärast on kah wagaks pruugiks, et alati niiwiisi öeldakse, kui —

Lisbeth. Jäta juba järgi oma edwistamisega!

Hendrik (tõsiselt). Lisbeth, see pole kellegi edwistamine. Sina muud kui ei peaks nii pirtsakas olema (õrnalt). Tule ometi siia ja ütle nagu mina: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Lisbeth. Ei!

Hendrik. Ole ometi nii hää!

Lisbeth. Mina ei taha mitte!

Hendrik (pahaselt). Sina ei taha mitte?

Lisbeth. Ei!

Hendrik. Kui mina sinult midagi palun, siis ütled sina: mina ei taha!?

Lisbeth. Jah, jah, jah! Kui mina juba ei taha, siis juba mitte, kuigi sina mind kümmekord palukšid!

Hendrik (pahasemalt). Kuidas!? Mina sind kümme korda palukšin ja sa ütlekšid ikka „ei“!?

Lisbeth. Jah, kui sina niisugust rumalust räägid —

Hendrik. See pole kellegi rumalus, aga selleşt pole jutt, — sina pead seda ütlema, seşt et ma seda nii tahan!

Lisbeth. Mina ei tee seda mitte.

Hendrik (ähwardates). Lisbeth!

Lisbeth (selleşamas toonil). Hendrik!

Hendrik. Nüüd pead seda ütlema.

Lisbeth (naerab). Mina pean?

Hendrik (kindlalt). Jah, mina nõuan seda!

Lisbeth. Näed sa und? Wõi oled täna hommikul pahema jalaga woodişt wälja astunud?

Hendrik. Ära tee nalja! Ma räägin seda töe meelega. Sina pead ütlema: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud!“

Lisbeth (ninakalt). Seda pean mina ütlema?

Hendrik. Jah!

Lisbeth (tema ette astudes). Mina pean?!

Hendrik. Jah sina pead seda!

Lisbeth. Nüüd ei tee mina seda aga mitte!

Hendrik (vihastades). Lisbeth, mina palun sind!

Lisbeth. Mina ei tee seda.

Hendrik. Wiimast korda küsin mina sinu käest!

Lisbeth. Mina ei tee seda, ei tee, kui sa ka pää pääl tantsikssid.

Hendrik. Eks me näe!

Lisbeth. Eks me näe.

Hendrik (küsti ligi minnes, vihaselt). Wõi sina ei anna minu palwetele mitte järele ja tõrgud kangekaelselt mulle wastu?

Lisbeth. Jah!

Hendrik. Ja sina ei taha oma jonni jätta?

Lisbeth. Ei!

Hendrik. Siis pead sa (wõtab tal mõlemist käerandmeleşt kinni ja pigistab)

Lisbeth. Ai!

Hendrik. Ütle seda!

Lisbeth. Ei, ai, ai!

Hendrik (talle ette ütteldes). „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Lisbeth. Ei, ei! (kisub eunast lahti, lööb talle kätte pääle ja puhub eneşe käe pääle). Sina kole inimene, nõnda hirmsasti wõisid sa mind pigistada — aga mina ei ütle siisgi mitte!

Hendrik. Hää küll, meie laul on siis lauldud.

Lisbeth. Siis mine!

Hendrik. Ja nii kergesti lased sa mind minna?

Lisbeth. Minugipäraſt, kui ſa ſihuke nadi oled!

Hendrik (paludes, naljakal toonil). Aga ſina wõikſid ju need paar ſõna ütelda?

Lisbeth. Aga mina ei taha mitte, ei taha, ei taha!

Hendrik. Noh, mine ſiis, kus —

(paremal pool kõlistatakſe).

Lisbeth. Meie rääkime päraſt edaſi!

(läheb paremale poole).

Hendrik (läheb taſſe järgi, võtab tal ukſepääl kleidiſt kinni, paludes). Lisbeth: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Lisbeth (põrutab jalga wasta parandut). Ei! (Läheb ära).

Hendrik. Jonn — naene on ſinu nimi. Valumine, ähwardamine, wägiwald, kõik asjata! Mina arwan, löö teda wõi ſurnuks, ſiisgi ei ütle ta mitte!

Alfred (naerdes, astub ligemale). Laſed teda ehk ikka weel elada, Hendrik, küllap ta waheſt ikke ütleb!

Hendrik (häbelikult). Ah, herra, Teie kuulſite — ?

Alfred (ikka kõwemini naerdes). Ühte oſa teie tüliſt — jah, jah. Tüdruk on ſul küll wana tõrges.

Hendrik. Aga muidu on ta nii hää — mina ei tea, mis tal täna ometi pähe on tulnud!

Alfred. Jah, kes pagan ſeda alati teada wõib, mis naeſtel pääs on. Aga mine nüüd ja muretſe üks pudel Madeirat, minu äiapapa joob ſeda hää meelega ſöögi alla.

Hendrik (äraminnes iſeeneſele). Tema peab aga ütlema! (Ära).

Alfred (paremale poole waadates). Kas ta oma riides pänekuga walmis weel polegi. Tema ometi ju kõlistas. Ah, ſääl ta on.

Emma (tuleb pahemalt poolt).

Kolmas etteaste.

Alfred. Emma.

Emma. Tere hommikut, kallikene!

Alfred (teda kaisutades). Minu hää Emmakene!

Emma (õrualt). Kudas oled sa maganud?

Alfred. Toredasti; õnnelikud magawad alati hästi!

Emma. Ja sa oled õnnelik?

Alfred. Sa küsid weel seda? Eks sa ole ju minu naesuke?

Emma. Libitseja! (naljaka tõsidusega). See peaks ju ometi kord järele jäema! Meie oleme juba kolm kuud abielus, nii siis peaksid sa nüüd tõsiseks abielumeheks, saama ja armastaja osa järele jätma!

Alfred. Kas see sinule nii armas oleks?

Emma. Kõik ilm ju raägib, et mehed endid abielus muutwat, nii pean siis ka mina ennast selle järele seadma. Mida kaugema aja pääle sa seda muutust edasi lükkad, seda rohkem hellitad mind ära ja seda rängem on pärast mul tagasi wõerduda (tema kaenlas, waatab armsalt talle otsa)

Alfred (südamlikult). Kunagi, armas naene, ei suudaks mina ennast muuta ja kunagi ei saa wahel olema selle wahel, mis olnud ja mis olema saab.

Emma. Ja mina omalt poolt ei peaks sulle selleks kunagi põhjust andma!

Alfred. Mina tean, sina oled ju kõigeparem naene terwes mailmas; sina täidad minu soowisid enne, kui neid ütelda saan.

Emma. Ja kas sina mitte samati ei tee.

Alfred. Kudas jõuaks mina sinu nii armsale waatele wastu panna, kui ta nii lahkesti mulle wastu naeratab ja — ühte musu näib igatsewat (takab teda suudelda).

Emma (wabastab end, kelmikult). Tasa, tasa, mu kallis, minu silmad ei igatse ilmasgi mu su, ennem juba pakuwad nad seda.

Alfred. Noh, paku siis ometi ju!

Emma (kaisutab teda). Armas Alfred!

Alfred. Minu magus naesuke!

Emma (istub paremale poole lauda ja wõtab näputöö kätte). Minu wanemad jääwad kauaks, arwasin et nad waremalt tulewad.

Alfred (istub tema juurde lauda ja mängib ühe tipuga). Leiab sa siis neid nii wäga puudu olema!

Emma (waatab talle terawalt otsa). Sina ei küsinud ju seda ette mõteldes?

Alfred. Ei, ei, see tuli nii samuti — (naerab, midagi meeldetuletades). Silmapilk — (naerab).

Emma. Mis sul on? — Peab midagi lõbusat olema?

Alfred. Olen ühte naljakat lugu salaja päält kuulanud!

Emma. Salaja päältkuulanud? Ei, ei, meheke!

Alfred (ikka naerdes). Päris kogemata. Kui mina oma toast wäljaastusin, kuulsin ma elawat sõnawahetust; mina jään seisma, — Heinrich ja Lisbeth olid parajasti lauda katnud. Heinrich ütles selle pääle eneseega rahul olles: „Inmal olgu tänatud, laud on kaetud ja nõuab Lisbeth'i käest, et ta sedasama ütleks; sest seda pidawat ikka töö lõpul ütlema.

Emma. Kui ühekülgne!

Alfred. Lisbeth paneb wastu, Heinrich nõuab seda, nemad lähewad tülisse, tema tahtis seda selleks sundida, kuid Lisbeth ei tee seda mitte.

Emma (Erapooletult). Aga küsida tuleb siin, kes rohkem jonnikas oli, Heinrich wõi Lisbeth?

Alfred. Aga Heinrich palus ometi teda ütelda!

Emma. See oli aga rumal nõudmine.

Alfred. Aga siisgi nii wäikene, et see kangekaelne tõrkumine tema päraſt otse üleliigne näib.

Emma (pahaſelt). Nõndaſamuti ka see kangekaelne nõudmine! Mina arwan, et Lisbethil täiesti õigus oli.

Alfred. Ärme riidleme sellepäraſt. Meie juures ei wõiks ju seda ette tulla!

Emma (Waatab talle kahtlewalt otſa)

Alfred. Kui mina sind selle üle palun, siis teeks sina muidugi seda.

Emma (Naeratades). Hm, hm!

Alfred (Kindlalt). Mina olen aga kindel, et ja seda teeks.

Emma. Ja kui mina seda mitte ei teeks?

Alfred. Kui sina seda mitte ei teeks? See oleks alles weider, selle pääle tahan ma aga kihla wedada.

Emma. Ära wea kihla!

Alfred. Katsume seda kohe.

Emma (Kuttu). Ei, ärme katsume!

Alfred. Mina palun sind, armas Emma, ütle õige kord: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Emma. Ah mine, ära ole nii lapsik!

Alfred (Paludes). Ole ometi nii hää ja täida mu palwet!

Emma (Eneſega wõideldes). Küll oled sina aga weider oma nõudmiſega!

Alfred. Weel kord, mu armsam, ma palun — ütle: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Emma (Mitte ägedalt, aga kindlalt). Ei, seda ei ütle mina mitte.

Alfred. Ole nõnda hää!

Emma (Kindlamalt). Ei, ei!

Alfred (jahmatades). Sina ei ütle seda mitte!

Emma (Kindlalt). Ei!

Alfred (Kegamiſi ülestõustes). Sina tihkad minu palwet tagaſi tõrjuda?

Emma. Aga lapſik oleks ju ſeda ütelda!

Alfred (Tõuſeb püsti). Lapſik ehk mitte, ſee ei ole ſiin praegu tähtis. Aſi on aga nimelt ſee, et ſina minu palwet täitmaſt tõrgud.

Emma. Sina teed ülekohut niiſuguſe oma nõudmiſega!

Alfred. See wõib olla, aga ſina teed mulle ülekohut minu palwet tagaſi lükates.

Emma (Tõuſeb üles, ikka ägedamaks minnes). Mina tegewat ülekohut? See on eſimene kord, kus ſina mulle niiwiiſi ütled!

Alfred. See on ka eſimene kord, kus ſina minu palwete wastu paned!

Emma. Ja ſee on eſimene kord, kus ſina nii lapſikult, nii järelmõtlemata palud!

Alfred. Lapſikult? Järelmõtlemata? Miſſuguſeid ſõnu ma ſinu käeſt kuulma pean? On ſee armaſtus?

Emma. Kas wõib ſiis armaſtus armaſtajate käeſt lolluſt nõuda?

Alfred. Oo, mina pole weel nõudnud, mina olen ainult palunud!

Emma (Kõhuga). Wai nõnda — ja kui ſina nouda tahakſid?

Alfred. Siis — (Ta hääl katkeb).

Emma (Kõwemini). Ja kui ſina nõnda tahakſid?

Alfred (Wiiwitades). Siis ei pane ſina tõesti mitte wastu?

Emma (Kindlalt). Juſt ſiis panen ma wastu!

Alfred. Kudas?

Emma. Seda tahad sina minu käest nõuda? Palwele olekſin mina ehk järele andnud, nõudmisele aga mitte. (Tema kõõstab).

Alfred. Minu Jumal, kui häkiline ja trotslik sa minu wastu oled! On see siis toon, millega naene oma mehele wastab?

Emma. On siis niisuguſed rumaluſed need nõudmiſed, mida mees oma abikaasale ette paneb?

Lisbeth (Tuleb keſkukſeſt).

Neljas etteaste.

Endiſed. Lisbeth. Siis Hendrik

Emma (Kutſub Lisbethi eneſe juurde). Mina olen oma taskurätiku maha unustanud!

Lisbeth (paremalt poolt ära).

Alfred. Emma, ära ometi asjaſt, mis esmalt ainult nali oli, nüüd tüli õhuta.

Emma. Wõi mina seda teen? Sina see oled, kes nalja tõeks ajab!

Hendrik (Tuleb keſkukſeſt, weinipudelit käes hoides, mida ta tagumiſe lauale ſeab).

Lisbeth (Toob Emmale taskuräti ja tahab keskukſeſt ära minna).

Hendrik Küſib liigutustega; tahad sina ütelda).

Lisbeth (Wastab niisamuti liigutustega, ära).

Hendrik (Läheb talle järele)

(Kõik ſee wahelſuktumine peab õige ruttu ſündima.)

Emma (Istub oma wiimaſe üteluſe järele, teeb hoolega tööd, ſelg Alfredi poole)

Alfred (Seiſab pahemal pool lauda ja wõtab ajalehe, Emmale ſelga pöörates. Niipea kui Lisbeth ja Hendrik ära on läinud waatab üle ajalehe Emma poole, paneb lehe siis käeſt, liigutab ennaſt, astub paar ſammu, õrnalt). Oled sa järgi mõtelnud? Kas ei taha mitte oma jonni jätta?

Emma (Viskab töö käest, ägedalt). Kudas? Jonn? Sina tead, mina ei wõi seda sõna kannatada, mina ei ole jonnakas ja praeguse juhtumisel raasugi mitte, waid see oled just sina, kes oma lollusega nii tungiwalt päälekäid!

Aga Emma, saa ometi aru, selle rumalusega pole mul midagi asja, ma tahan ainult, et sina ühtegi minu palwet tagasi ei lükka!

Emma. Mina palusin sind, jäta juba see asi kus seda ja teist!

Alfred. Aga mina palusin sind enne, minu palwel on eesõigus. Ma poleks seda ilmasgi wõimalikuks arwanud, et sa minu palwest nii wähe hoolid, ja muud kui „ei" ja „ei" mulle wastad. Mina ei wõi seda mõtetgi wälja kannatada!

Emma. Wõi nõnda. Mina ei tohiks siis kunagi „ei" ütelda? Ikka ja alati siis: Jah, jah jah! Näed missuguseid need mehed on! Teie ei taha mitte armastajat abikaasat, üheõiguslist sõpra, teie nõuate muud kui, et naene teie ori oleks!

Alfred. Missugune liialdus!

Emma. Ei, ei, nõnda algab allaröhumine, nõudmine pimeda sõnakuulmisele. Aga mina ei lase ennast orjaks teha, kunagi, mitte kunagi. Mina kaitsen oma õigusid wiimase silmapilguni; kunagi ei lase ma ennast ähwardamise ja toore wägiwalla alla heita.

Alfred. „Ja mees peab sinu pää olema" ütleb pühakiri.

Emma (Sõnast kinniwõttes). Nääd nüüd, et mul õigus on? Sina tahad minu isand olla, et mina aga sinu ori oleksin; sina tahad käskida, mina pean kuulama! Mina tunnistan sinu ülemwalitsust, nagu see kohane on; mina tahan sind kõigis mõistlikkudes asjades kuulda, aga mitte kunagi, aga mitte kunagi, kui sinu käsud ülekohtused on!

Alfred (Tõsiselt). Need pole sugugi kohased sõnad selle wastu, keda austatakse.

Emma. Ka ei tohiks niisuguseid asju ühe naese käest nõuda, keda armastatakse.

Alfred. Aga nali —

Emma. Sa oled aga kibedat nalja selleşt teinud (Nuttes) Alles ühe weerand tunni eest ütelsid mulle: „kunagi ei suudaks ma ennast muuta" ja juba nüüd oled sa külm ja tundmuseta abielumees, kes omas naeses ainult orja näeb.

Alfred (Enesega wõideldes). Ära nuta sina tead, et ma pisaraid ei kannata!

Emma (Nuukſudes). Mina ei wõi midagi siin parata, kui sina neid wägise wälja kisud!

Alfred (Pilkawalt). Minu Jumal, missugune hirmutus ma küll olen! Mina kisun su pisarad silmist! Waene, kahetsemise wäärt naene, keda õnnetu saatus ühe niisuguse peletise külge köitnud! . . .

Emma. Nii wõid sa kõige oma õeluse juures weel pilgatagi! Kes oleks küll mulle seda tund aega warem wõinud ette ütelda! Nii rõõmsasti tõusin mina üles, tundsin enese nii õnneliku olewat ja nüüd —

Alfred (Pilkeliselt). Ei leidu nii õnnetut naest kui sina, ütle aga wälja.

Emma (Nutab ei wasta midagi).

Alfred (Eneſele). See äraneetud nutmine! Kui nüüd wanemad tulewad, mis nad siis küll mõtelda wõiksiwad! (Ennast suudides) Emma — — Emma — — naeſuke — armas laps — tule, lepime ära?

Emma (Wõtab rätiku silmade eest ja waatab talle otsa). Leppida wõi?

Alfred. See on ju lausa rumalus, et meie tänase, nii ilusa hommiku enestel ära rikume.

Emma (Ernalt). Seda sa nüüd juba märkad?

Alfred. Kellelgi pole nii wähe põhjust tülis ja lahus olla, kui meil.

Emma (Kergelt ettekeites). Ja siisgi olid sa nii kõwa südamega minu wastu.

Alfred. Waata mina tulen sulle wastu, pakun sulle kätt, teeme rahu (Käkeb tema juurde ja annab talle kätt).

Emma (Annab pikkamisi, armastawal pilgul waadates oma käe). Sina üleannetu, mind nõnda waewata!

Alfred (Teda eneſe wastu tõmmates, paludes) Ja nüüd ütled minu päraſt need paar sõna?

Emma (Wabastab end käkku Alfredi kätte wakelt ja kis ägedalt). Kuidas? Ikka weel?

Alfred. Sina ei taha mitte?

Emma (Ettekeitliknlt). Aga Alfred — —

Alfred. Mina olen sulle wastu tulnud, olen sulle kätt annud ja nüüd on sinu kord järele anda.

Emma (Eneſega wõideldes). Siis nõuad sina seda ikka weel? Tahad sina tüli uuesti alustada?

Alfred (Pool paludes). Lõpeta tüli — ütle need paar sõna ja mina olen rahul.

Emma (Kukikeſe wõitlemiſe järele). Ei, ja weel kord „ei“!

Alfred (Erutuſes). Ei?

Emma (Kindlalt). Ei!

Alfred (Ikka käredamaks minnes). Hää, wäga hää! Sina näed küll, et sa mulle hääd meelt selle tühiſe asjaga teha wõiksid, aga ei tee seda. Minu soow wõib küll natuke rumal olla, aga ta on ju lihtsalt minu soow — sina ei täida seda mitte! Wõib olla, et see jonn ehk oleks sinult seda nõuda, kuid armastus peab ennast kah jonni alla paenutama, peab järele andma seda ei tee sina mitte. Need paar tühja sõna ei ole ju iseeneſt minu meeleſt midagi, kuid üks tunnistus sinu armastuſeſt see oleks, kui sina seda ütleks, ja see oleks minu silmis nii palju wäärt — aga sina

keelab mulle seda. Mina olen sind palunud, olen nõudnud, — kuid sina jääd ikka kangekaelseks! Ja sina armastad mind?! Sina, kes sa oma jonni maha suruda ei wõi, et oma mehele hääd meelt walmistada? Ära ütle, kunagi ära ütle mulle enam, et sa mind armastad! (Kõnnib ärritunes edasi tagasi)

Emma (Ennast laua wastu toetades). Sina heidad mulle jonni ette? Ja missuguse õigusega? Sina ise saad aru, et see rumalus on neid paari sõna minu käest nõuda, ja ometi ikka nõuad sa seda rumalust? Sa näed ju, et sinu järeljätmata nõudmine mulle walu teeb (Tema esiti nii kindel toon muutub alatasa pehmemaks, kuni wiimaks selles pisarad tunduwad), et sinu arwamised minu kohta mulle haiged teewad — aga see ei liiguta sind, ja sa ajad muud kui oma kinsu! Sinu waljus, näe, kisub mul pisarad laugile — — nad jätawad siisgi sind külmaks — terwe minu loomus sõdib ja tõrgub sinu mõtteta nõudmise wastu, kuid kangekaelselt ei lahku sa omast soowist. Ütle nüüd, kummal pool on siin jonn? Ja kus on armastuse puudus?

Hendrik (Tuleb keskkohast).

Wiies etteaste.

Endised. Hendrik.

Hendrik (Teatades). Wõõrad tulewad! (Alustab ennast tagumise laua juurde teenimiseks walmis)

Alfred (Kahutult, tasakesti Emmale). Pühi oma pisarad! Mis küll wanemad sinust mõtelda wõiwad?

Emma (Silmi kuiwatades). Minupärast wõiwad nad seda teada saada mis olnud, mina tunnen ennast ilmsüüta olewat.

Alfred. Pea oma perenaise kohuseid silmas, külalisi peab alati rõõmsa näoga wastu wõtma (Kõneb tulejatele wastu).

Emma (Kuiwatab silmad ära ja läheb ka wastu).
Ausdorf ja Katharina (Tulewad keskukseſt).

Kuues etteaste.

Endiſed. Ausdorf. Katharina. Päraſtpoole Lisbeth.

Ausdorf. Tere hommikut, lapſed, tere hommikut! Noh, kudas käſi käib?

Alfred (Annab temale kätt). Olge terwed tulemaſt! (Wõtab temalt kübara ja kepi ära).

Emma (Kaiſutab ema ja annab iſale kätt). Tere tulemaſt, armas ema, armas iſa!

Katharina. Aga, armas laps, mina ei ole ammu ſind näinud, ſina näitad ennaſt nii arwa.

Emma Armas ema —

Katharina (Wabandades). Tean juba, laps, tean, ühel noorikul on rohkem teha, kui oma ema pääle mõtelda.

Ausdorf (Ikka lõbuſalt). Nõnda käib ſee ilma käſi, tema peab oma iſa ja ema maha jätma, nõnda kui kirjas ſeiſab; wahete wahel mõtled ſina ikka ka meie pääle, eks ole, mu laps?

Emma. Alati, iſa, alati!

Alfred (Kohmenud, Emmad tähele pannes, kes aga talle otſa ei uſalda waadata). Kas ei istuks meie waheſt juba lauda?

Ausdorf. Olen nõus, minu poeg, pikk tee on ſiia, nii puruwäſinud olen praegu ja jõõgiiſu pole enam kaua nii hää tundnud. (Istub pahemale poole lauda)

Alfred. (Käitub oma abikaaſale keſkmiſe tooli pääle paremal pool, kuna ta iſe keſkmiſe tooli taha Ausdorfi kõrwale ſeisma jääb).

Emma. (Istub toolile paremal pool lauda).

Katharina. (Saab nõnda siis tooli, mis paremat kätt lauda tagas ja Alfredi ja Emma wahel).

Lisbeth. (Wiimaste sõnade järele, kui kõik juba istuma saawad, kannab üks waagna sisse ja läheb siis).

Hendrik. (Peatab äraminekut ja küsib nagu enniktgi, märkide waral, kas see walmis õhtuks kordama on).

Lisbeth. (Lööb talle käe pihta, wabastab ennast ja läheb ära).

Ausdorf (Weini juues). Hähä, naesuke, et sa noorte inimeste wahele istusid, on sinust päris tore; sest kui nad üksteise ligi istuwad, ei pane nad wõeraid nii hästi, kui täbelegi. Noh, lööme siis kokku, teie noored, weel palju niisuguseid päewi, nagu see tänane siin!

Alfred. (On klaasi täis walanud wõtab ta kätte, aga wiiwitab).

Emma. (Paneb klaasi nuesti lauale ja pühib pisaraid silmist).

Ausdorf. Mis see on? Teie ei tahagi enam kokku lüüa? He — poeg, sina teed niisuguse hapu näo ja noorikul on pisar laugil. (Naerdes). On teil mõni tüli ees olnud?

Alfred. (Annab Hendrikule märku).

Hendrik. (Läheb ära).

Katharina. Kudas sa nii järsult küsida wõid? Las lapsed ise õiendawad!

Alfred. Tühine asi, üks nali — pole kõne wäärt! Minu kallis Emma on wäga tundelik!

Emma (Kakkab nutma). Kah seda weel! Ka selle pooleşt tehtakse mulle etteheiteid!

Alfred. Sina peaksid wähemalt wanemate juuresolekul —

Katharina. Rahusta ennast, Emma, seda tuleb wahel ette!

Emma. See on wäga rumal, et mina praegu eneşe üle walitseda ei saa — mina olen seda katsunud,

olen eneſega wõidelnud, kuid ilmaaegu — mind on ju nii ſügawasti haawatud.

Katharina (Erapoolikult) Noh, ſwäimees, oled ſina küll aga —

Ausdorf. Naene, ole juba wait ja ära ſega ennaſt ſiia wahele, ſee on ainult laste eneste õiendada.

Alfred (Kiritatud). Emma ütlemiſe järele on, nagu oleksin mina teda rängasti haawanud. Teie wõite iſe otſustada, mina tahan teile kõik ära rääkida.

Ausdorf. Poeg jäta ſeda parem, meie ei taha ennaſt abielurahwa tüli ſekka ſegada. (Sööb ja joob ahnelt edaſi).

Alfred. Aga, juſt teie juuresolekul tahaksin mina ſeda asja lõpetada.

Ausdorf. Ei ole tarwis!

Alfred. Teie jääte muidu aga arwama, et —

Ausdorf (Ikka ſüües). Meie ei arwa midagi!

Katharina. Laſe ometi, wõib olla et ſelleſt leppimine tuleb. (Lahkelt) Räägi ſiis juba, poeg!

Alfred. Täna hommikul kuulſin ma juhtumiſi, kudas Hendrik Lisbeth'i käeſt nõudis, et ſee ütlema peaks „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud" ja ſiis temaga ägedaſſe tülisſe ſattus, kui ſee wastu ajas. Naerdes rääkiſin mina ſelle loo oma naeſele, meelitades ütleſin temale; ega tema jonnikas ei oleks, ja paluſin, nii nalja päraſt, neid õnnu ka temal ütelda. Tema pani aga nii hirmus kangekaelſelt wastu, et meie päris tõſiſesſe ſõnawahetuſesſe läkſime.

Emma (Ikka nuttes). Nüüd kuulete iſe, kangekaelſus, jonn, tundlikus, ſeda kõike heidab ta mulle ette. Teie wõite ſiin kindlaſti tõendada, et ma millalgi jonni pole ajanud.

Katharina (Tõſiſelt). Kuule mees, ſina teed Emmale ülekohut, tema pole kunagi weel jonnikas ol-

nud. Rahusta ennast, mu laps, meie ei taha end teie wahele segada, küllap saate jällegi üksteise wastu hääks.

Emma. Aga tema nõuab ikka, mina pidawat neid sõnu ütlema.

Katharina (Imestades). Kudas, Alfred, sa nõuad seda weel ikka?

Alfred. Palun, jätame juba asi harutamata!

Ausdorf (Naljakalt). Jah, seda palun ka mina, ärge rikkuge minu söögiisu. Oled ikka üks narrikene, Emma, ja sina, poeg, pead weidi kah naestele järele andma, küll ta juba aja jooksul ennast muudab, nagu see minu oma sääl. Tema ei teagi enam, mis jonn tähendab, kõik minu soowid täidab ta tõrkumata ja kui mina tema käest nõudma peaks — ta ütelgu: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud“ siis teeks tema kohe seda.

Katharina (Pahaselt). Seda ei teeks ma aga mitte!

Ausdorf. Kudas?

Katharina. Sina ei julgeks seda ometi tahta!

Ausdorf. Aga kui mina seda tõesti tahan?

Katharina. Siis ei tee mina seda!

Ausdorf (Pool tões, pool naljas). Aga naene, sa ei ütle ju seda tõemeeles?

Katharina Päris tõega!

Ausdorf Sina ei taha siis, minu nõudmist täita?

Katharina (Kindlalt). Jah!

Alfred. Palun, räägime millestgi muust.

Ausdorf (Ärritult). Ma ütlen, seda pole mulle weel ette juhtunud, mina tahan õieti kord selgusele jõuda. (Paludes). Armas Katharina, ütle ometi; „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“

Katharina. Jäta mind rahule!

Ausdorf. Ole nii hää, ütle seda!

Katharina. Ei!

Ausdorf. (Ikka weel kääsüdamliselt, päraft poole tõsiselt ja kiudlalt, aga mitte ülesärritatult). Mina ütlen igapäew, kui laud kaetud on: „Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.“ Ütle seda kah sina kord!

Katharina. Ei!

Emma Armas ema!

Ausdorf. Katharina!

Katharina (Ikka kindlamalt). Ei!

Ausdorf. Katikene!

Katharina. Ei, ei!

Ausdorf. Kati!

Katharina. Mina ei ütle aga mitte!

Austorf (Tõuseb üleste). Pagan, see on midagi hullem kui nali! Tahad sina siis oma jonniga tütrele halba eeskuju anda?

Alfred (Tõuseb ütes). Aga mina palukſin, et, —

Katharina (Tõuseb üles). Seda teame juba oma ära nägemise järele, et mehed alati siis kokkulöövad, kui asi naeste alla rõhumisesse puutub. Et isa nii erapoolikult oma tütre wastu —

Ausdorf. Mina ei ole siin kellegi poolt ega wastu. Mis minu tütrel oma mehega ees on, ei lähe minule korda. Ainult sinuga on minul tegemist, — sinu käest nõuan mina, et sina neid sõnu ütled!

Katharina. Kudas tihkad sina oma naese käest niisuguſt lolluſt nõuda?

Ausdorf. Lollus eht mitte, selleſt pole juttu. See nõudmine on lihtsalt sinu sõnakuulmise järelkatsumine muud aga midagi. Sellepäraft just seadisgi Kessler oma kuulsa kübara nähtawa koha pääle, et selle ees Schweitslased sõnakuulmise täheks oma mütsi maha olekſiwad wõtnud.

Katharina. Pärls õige, aga et see niisamuti naeruwäärt, haawaw ja häbistaw nõudmine oli, siis oli sees kah päris loomulik, et schweitslased enese wabastamiseks mässule tõusiwad.

Emma. Meie alandame end niisama wähe, nagu schweitslased omal ajal

Katharina. Ka meie wõime oma meeste wastu üles astuda

Emma. Meie oleme naesed, aga mitte orjad.

Katharina. Türklaste juures on naesterahwas mehe alam ja käsualune, aga meil, siin ristiusulises riigis, oleks see wõimata.

Emma. Mehed tahawad wägisi türklaste kombeid ka meil maksma panna, — on ju nende ülespidamine muidugi türklaste laadi.

Katharina (Ikka käredamalt ja ägedamalt). Jumal olgu tänatud, meie pole weel kellegi orjad, ja mõistame oma õigusid kaitsta!

Emma. Pime sõnakuulmine on orjameelsus!

Katharina. Peame ju kõik käsud ja soowid järele kaaluma, enne kui neid täide saata.

Emma. Ja niisuguseid hulle nõudmisi ei täida meie kunagi, mitte kunagi, mitte kunagi!

Katharina. Mitte kunagi! Mitte kunagi! Mitte —

Mõlemad prouad (Seisawad paremal pool, pöörawad endid ära ja ajawad salaja juttu).

Ausdorf ja Alfred (Seisawad pahemal pool püüawad esiti üksteisega jutule saada — waikikiwad aga kohmetanult).

Austorf (Tasakesti Alfredile). Nüüd on alles lugu lakas, kõik naised aga on meil turjal tantsimas.

Alfred (Tasakesti). Mis meie tegema peaksime?

Ausdorf (Tasakesti). Armas poeg, tee mis sa soowid; minul rikub see nali söögi isu, ja kui mina

rahuga hommiku einet pole söönud, siis ei maitse mul lõunasöök kah mitte.

Alfred. Aga meie ei wõi ju ometi järele anda?

Ausdorf. Kallis, see on tüli, mille juures midagi wõita pole, koguni ilmaaegu olen ennast tülisse sisse mässinud, aga nüüd hakkab juba rahu mulle tagasi tulema. Naesed polegi nii wäga süüdi, — wõib olla et see ka meie poolt jonn oleks seda kangekaelselt nende käest edasi nõuda, mida nad niisama kangekaelselt ütelda ei taha (Räägib tasakesti edasi).

Emma (Tasakesti). Oleks ma teadnud, et see asi nii kaugele läks, ma oleks juba alguses seda naljaks wõtnud ja tema tahtmisi täitnud — nüüd ei wõi mina seda mitte.

Katharina. Mingil tingimisel, — sina annaksid ju ennast sellega igaweseks ajaks mehe piiramata wõimu alla.

Emma. Aga nägema peab ta, et ka minu tahtmine midagi maksab.

Katharina. Karwa päält nii, — meie ei tagane mitte ainustgi sammu. Minu wanamees imestagu, kas wõi silmad pääst, aga paluma ta peab, enne, kui ma jälle hääks saan.

Emma. Ema, sa oled siis minuga ühes nõus?

Katharina. Ole selle pääle julga! (Räägiwad tasakesti edasi, wahete wahel meeste poole waadates).

Ausdorf. Targem annab järele —

Alfred. Seda teeksin ma hääl meelel, kuid siin on ju auu — —

Ausdorf. Ah, tühja kah. Järelandmine teeb küll natuke nagu walu ja see just see nii nimetatud auutundmus ongi, — sina aga tee mõne wäikese naljaga asi jälle tahetaks!

Alfred. Mõistagi, et naljaga, — kõigele sellele kupatusele teen ma warsti otsa pääle (Kutsub pahemat kätt ära).

Ausdorf (Naerdes ja waljusti). Ei minu joudu enam teie kangekaeluse ühisuse wastu jätku. Tarwis muud kui esmalt kehakinnitust wõtta, küll siis juba uue jõuga edasi sõdin (Toolil aset wõttes, õige otsekohesel toonil). „Jumal olgu tänatud, laud on juba kaetud“ ja muud kui sööma (Sööb).

Emma. Armas ema, kui meie ka mitte waheşt niisamati — ?

Katharina. Ja muidugi, mu laps, niisuguse rumaluse pärast ei tohiks ju me hommiku söögist ilma jääda (istub).

Alfred (Tuleb kaks kaelarätikud käes tagasi, õige südamelikult). Kulla naisuke, nüüd peame ometi kord tülile lõpu tegema, ma pakun sulle esiti lepituseks kätt. Ka tunnistan ma, et ainult ja üksnes see mina olin, kes tülile põhjust ja hoogu andis. Oma süü lepituseks tahan ma ühte neist kaelarättidest sulle kinkida. (Kuotub mõlemad käed laiali ja hoiab kummagi käes ühe)

Emma (Wäike käbelikult). Aga Alfred, ma ei tea mitte —,

Alfred. Wali!

Emma. Praegu silmapilgul —

Alfred. Wali kohe, minu kallis!

Emma (Näitab ühe kaelarätt pääke tõmbab aga käe rutusti tagasi).

Alfred. Kas see — wõi, siin paremas käes?

Emma (Rokutab pääga).

Alfred (paneb ühe rätiku laua pääle, teise aga mässib Emmale ümber). See passib sulle päris toredasti (paari sammu kauguselt temast). Terwe kolm weerandit olen ma juba omalt poolt astunud — —?

Emma (wõitleb jseenesega mõnisilmapilk, siis heidab end mehele kaissu). Jumal olgu tänatud — (temale kõrwa sisse) laud on kaetud! (peidab häbelikult oma näo rinnale)

Hendrik (ligineb sööginõu kandes, seab selle tagumise laua pääle ja jääb salwrätt käe pääl, käskusid ootama).

Austorf. Tubli, mu lapsed, nii olete hästi teinnd!

Alfred (Emmat kaisutadades). Rahu on jällegi jalale seatud.

Emma. Jäädawasti!

Alfred. Ja ei midagi sellesarnast pole edaspidi oodata!

Emma. Ei ilmasgi.

Ausdorf. Nii on asi jälle joones, siis löögem ometi klaasid selle pääle kokku!

Lisbeth (tuleb ühte korwikest puuwiljaga kaudes ligi, seab selle tagumisele lauale ja jääb taha poole seisma. Mossis huultega kearab ta Hendrikule selja, mida see ka teeb)

Alfred (wiib Emma laua juure ja täidab klaasid täis).

Katharina (oli juba wahepääl tagast ümber läinud ja teist kaelarätti silmitsenud, nüüd koputab ta Rasdorfile õla pihta). Meheke, õe!

Ausdorf. Hm!

Kathrina. Waata ikka siia!

Ausdorf. Mis?

Katharina. Siin on weel üks kaelarätik.

Ausdorf. So — oh?

Katharina. Kas sa ka mind ei tahaks lepitada?

Ausdorf. Rätikuga wõi? Minu arust oleks see liiga kallis.

Katharina. Aga ometi mõtle —

Ausdorf. Naesukene, ma loodan, et sa sellega ka odawamine toime saad. See olgu juba nooruke abielumees, kes oma naise rahulolematust kanda

ei suuda, ja tema lepituseks igat ohwrit walmis on tooma — minu sugune wana ei teeks seda ammugi enam!

Katharina. Wõeh, missugune hirmus sa oled!

Emma. Alfred, ma ei julgeks mitte loota — —

Alfred (Ümber keerates, naerdes Hendrikule). Noh Hendrik, kudas lugu sul Lisbethiga on, kas oled juba joones?

Hendrik. Mitte sugugi weel, ta ei taha, ega taha

Alfred, Aga Lisbeth kui isemeelne sa oled!

Lisbeth (Kohmetanult). Aga herra — —

Emma (Naerab). Sa pead järele andma, Lisbeth, pead ütelust kordama.

Lisbeth Teie teate aga — — —

Emma. Meie teame kõik —

Ausdorf. Ja, Lisbeth, kõige selle kupatuse eest oled sa ükst alguse andnud.

Katharina (Ägedasti). Muidugi, selle läbi oled sa meile terwe hommiku ära rikkunud. Trahwiks pead sa nüüd awalikult, kõikide kuuldes seda ütlema. Noh eks sa juba ütle (Ette ütelles, aeglaselt sõnast sõnasse). Jumal olgu tänatud, laud on kaetud.

Kõik (Plahwatawad laginal naerma).

Katharina (Imestades). Mida nüüd?

Ausdorf (Naerdes). Kullake, nüüd oled sa ka ise seda ütelnud!

Katharina (Käigab enesele käega suu pääle). Noh, sääl ta nüüd oligi, aga asi on sellega siis joones (Naeratades ulatab ta Ausdorfile käe)

Alfred. Nüüd, aga Lisbeth, oled ükst weel weel sina üle.

Lisbeth. (Enesega wõideldes häbelikult), Ma ei saa mitte.

Emma. Ma püüan hoolt kanda, et juba kolme nädala järele pulmad ära pidada wõiksite.

Lisbeth (Rõõmsasti). Pulmad? Ah, Jumal olgu tänatud!

Kõik. Noh?

Lisbeth (Kes märganud pole, et ta poole ju ütelnud). Noh?

Kõik. Edasi, edasi!

Lisbeth. Kuidas?

Hendrik (Palwalt). Ütle ometi teine pool ka!

Lisbeth (Krusaades). Ah nõnda siis! (Waatab järgimööda kõigile otsa)

Kõik (Tunniwalt). Edasi, edasi!

Lisbeth (Rutusti). Laud on kaetud! (Peidab näo põlle warju ja jookseb ära)

Hendrik (Talle järele).

Kõik. Brawo, brawo!

Lõpp.

EESTI KESKRAAMATUKOGU